

Veckoinventering av Svartsjövikens 2003

Martin Bergström

År 2003 var det andra året efter restaureringen. Vattenståndet var relativt lågt både vår och höst. Inventeringen koncentrerades till tornet, våtmarkerna i söder till Sockabydiken och norra delen av viken. Ovanligt många änder sågs men färre gäss än vanligt. Det blev inte heller någon fin höst för vadarna på grund av lågt vatten och delvis också på grund av för hög vegetationen. Detaljerade antal för de flesta våtmarksarter återfinns i tabell 1 och 2.

Svartsjövikens inventerades vid 12 tillfällen under våren och 13 gånger under hösten. Ofta deltog flera personer vid inventeringsrundorna. Totalt medverkade cirka åtta personer i inventeringsarbetet.

Fågeltornet gör att många av de eftersökta våtmarksarterna kan ses lättare. Inventeringen koncentrerades till tornet, våtmarkerna i söder till Sockabydiken och norra delen av viken.

Nedan kommenteras observationerna under inventeringen. Våren gav inte någon översvämning vare sig i Svartsjövikens eller i Bredlöt. Vädret var även så stabilt att inga direkta nedslag av vadare noterades. Däremot sågs ovanligt många änder och vadare av de arter som häckar i viken, såsom kricka, gräsand, enkelbeckasin och tofsvipa.

Under hösten sågs färre gäss än tidigare. Kanadagåsen har en nedåtgående trend under alla de inventerade höstarna (figur 1). Gräsand sågs i större antal än tidigare höstar (figur 2) och sothönsen sågs i oförändrat antal. Det blev inte heller någon vadarhöst. Vegetationen var något för hög och vattenståndet för lågt.

Kommenterar till vissa arter

Doppingar

Enbart de par skäggdoppingar som häckade uppehöll sig i viken under våren. Under hösten sågs dock tre doppingarter på en gång. Svarthakedopping och smådopping rastade i viken under september.

Sothöna

Ligger på en stabil nivå både vår och höst som de senaste tre åren.

Gäss

På våren har ungefär lika många gäss rastat genom åren. På hösten visar grågås och kanadagås en nedåtgående trend. De kanske väljer andra rastplatser på Södertörn eller i Hjälstaviken. Vitkindade gäss ses mer än vid inventeringens början.

Änder

Fler änder sågs under våren än tidigare. Årtan uteblev dock eftersom Bredlöt inte blev översvämmat. Istället sågs snatterand under två veckor i Svartsjövikens. Gräsänder rastar även i större omfattning under hösten. Stora flockar betar ofta på åkrarna i väster.

Skrattmåsar

Det stigande antalet vårobservationer bröts i år. Utan översvämning i Bredlöt verkar inte skrattemåsen vara så intresserad av Svartsjövikens.

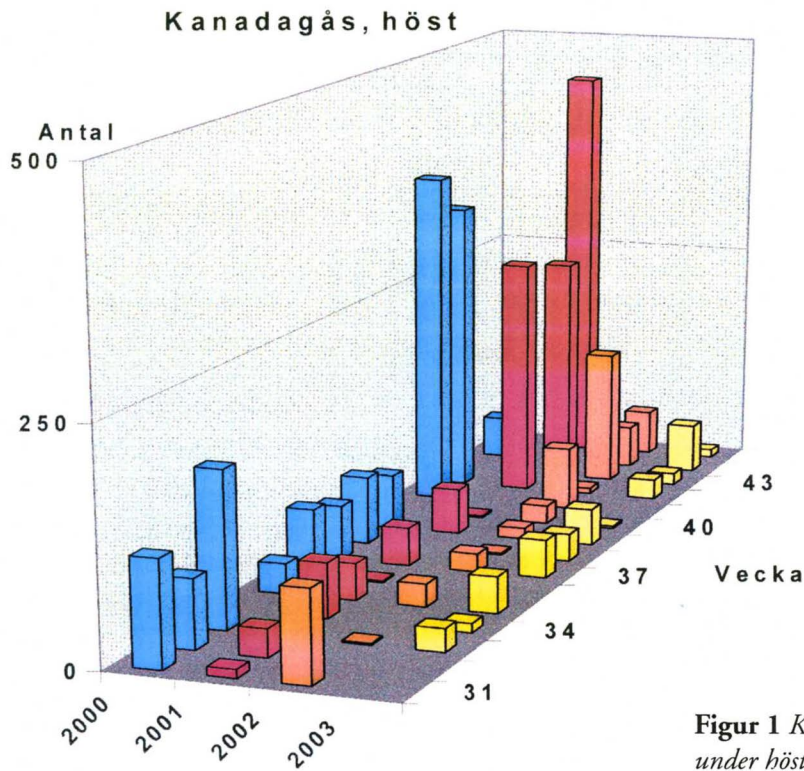
Rallfåglar

Vattenrall hördes på flera ställen i Svartsjövikens under vår och höst. Småfläckig sumphöna hördes också med 2–3 ex i östra delen under några veckor på våren. Det är första gången sumphönan stannat en längre tid i viken under inventeringarna.

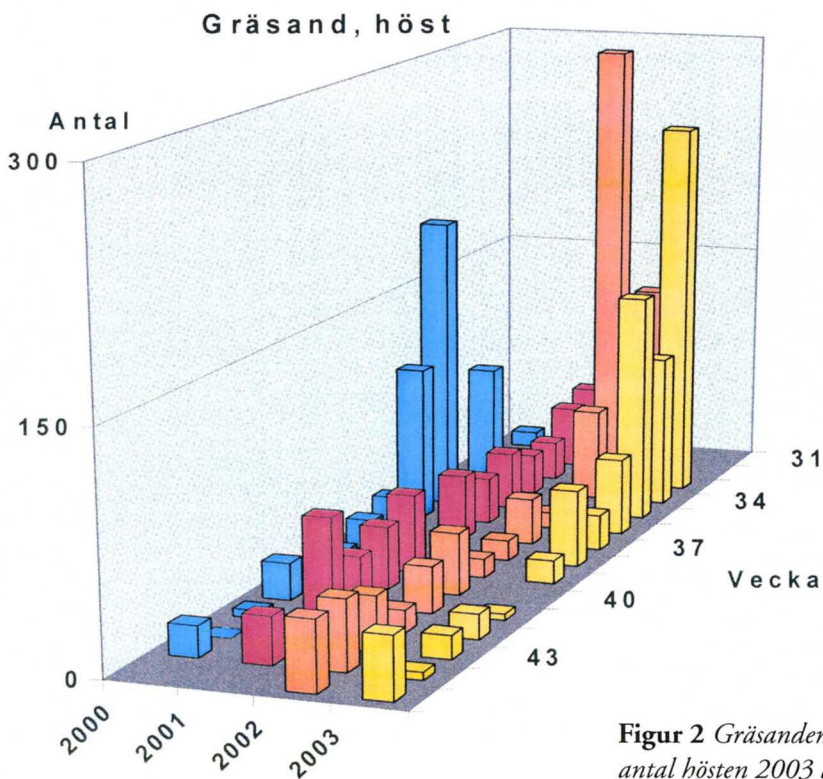
Vadare

Beckasiner sågs i något större antal under våren. På hösten gjordes ibland mer riktade promenader för att stöta beckasiner. Därför blev det flera observationer av både dvärg- och dubbelbeckasin.

Rödbenor hävdade revir i området under våren. Någon häckning kunde dock inte konstateras. Tofsvipor sågs i större antal än tidigare på våren och många sågs även under hösten.

Figur 1 Kanadagåsen har minskat under höstarna 2000 - 2003.

Figur 2 Gräsanden har setts i något högre antal hösten 2003 än höstarna 2000 - 2002.

Tabell 1 Våtmarksarter våren 2003

Våtmarksart													Medeltal per år			
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	2003	2002	2001	2000
<i>Diverse arter</i>																
Skäggdopping					2	4	4	4	3	5	4	2	4	2	3	3
Sothöna		1	10	67	50	29	20	14	14	20	8	12	22	22	15	39
Skrattmå			4	1	14	14	62	2	13	50	4	8	17	59	49	26
Sädgås		1					3						2	4	5	6
Grågås	5	65	13	39	34	64	26	12	29	16	16	37	30	40	16	30
Kanadagås	20	71	60	20	60	56	46	28	22	20	12	17	36	43	30	46
Vitkindad gås								9					9			
<i>Änder</i>																
Kricka	2		19	11	95	117	13	27	6	3	2		30	22	36	26
Gräsand	17	250	270	68	140	16	20	26	14	19	35	18	74	28	24	39
Snatterand								3	2				3			
Skedand						3	4	4	2				3	3	2	
Bläsand			7	8	13	9	5	3		2			7	3	2	
Vigg		10	3	7	18	8	4	1					7	29	10	13
Knipa	3	10	11	19	24	4	10	7	7	13			11	14	15	22
Storskrake	5	8	8	5	6	1	6	7	2				5	5	5	15
<i>Vadare</i>																
Ljungpipare						1	30	150				1	46	24	71	10
Tofsvipa	24	80	88	120	255	74	78	42	60	20	7	15	72	57	21	61
Skogssnäppa						1	1	1				1	1	2	2	2
Brushane								7	6				7	51	1	4
Enkelbeckasin			3		9	24	14	20	20	7	8	6	12	10	7	8
Mindre Strandpipare										1		2	2	3	1	
Drillsnäppa								7	1				4	1,0		
Gluttsnäppa							1	2	1	1	1		1	5	5	2
Grönben								10	54	19		1	21	118	23	12
Mosnäppa									1	2			2	3	9	
Rödben							1	1	1	6	2	1	2	2		

Tabell 2 Våtmarksarter hösten 2003

Våtmarksart	Vecka hösten 2003															Medeltal per år			
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	2003	2002	2001	2000		
<i>Diverse arter</i>																			
Skäggdopping	4	3	8	9	5		10	4	4	2				5	3	4	3		
Storskarv					20			1	1	2				6	1	2	16		
Häger		1			2	1			1	2				1	3	3	4		
Sothöna	62	60	50	74	63	75	95	79	58	54				67	51	60	39		
Grågås	7	3	40		22		30	90	54					35	58	80	72		
Kanadagås	25	10	40		42	30	40	3		22	13	55	9	26	42	108	128		
Vitkindad gås				20			40	50						37	140	18	2		
<i>Änder</i>																			
Kricka	15	10	15	5	7		40	12	2	7				13	20	21	19		
Gräsand	250	100	150	50	23	50	15		4	16	15	5	40	60	54	36	44		
Skedand	12	12		1				1	1	8				6		4	1		
Bläsand	2	1					6	25	13	22				12	6	11	3		
Vigg				5	5	10	15	25	12	7		5		11	15	16	12		
Knipa	2	4	2	2	1	5	3	10	6	11	1	30	14	7	8	24	16		
Storskrake						5	1		14	25	80	10	2	20	14	19	4		
<i>Vadare</i>																			
Ljungpipare						9	1							5	1	8	17		
Tofsvipa	65		40		42		4	4						31	13	25	130		
Brushane	7	1		2	3									3	6	5	24		
Enkelbeckasin			2	10	4	5	20	12			1	3	1	6	8	11	4		
Svartsnäppa	1	2		1										1		2			
Grönbena	10	8	5											8	9	5	4		

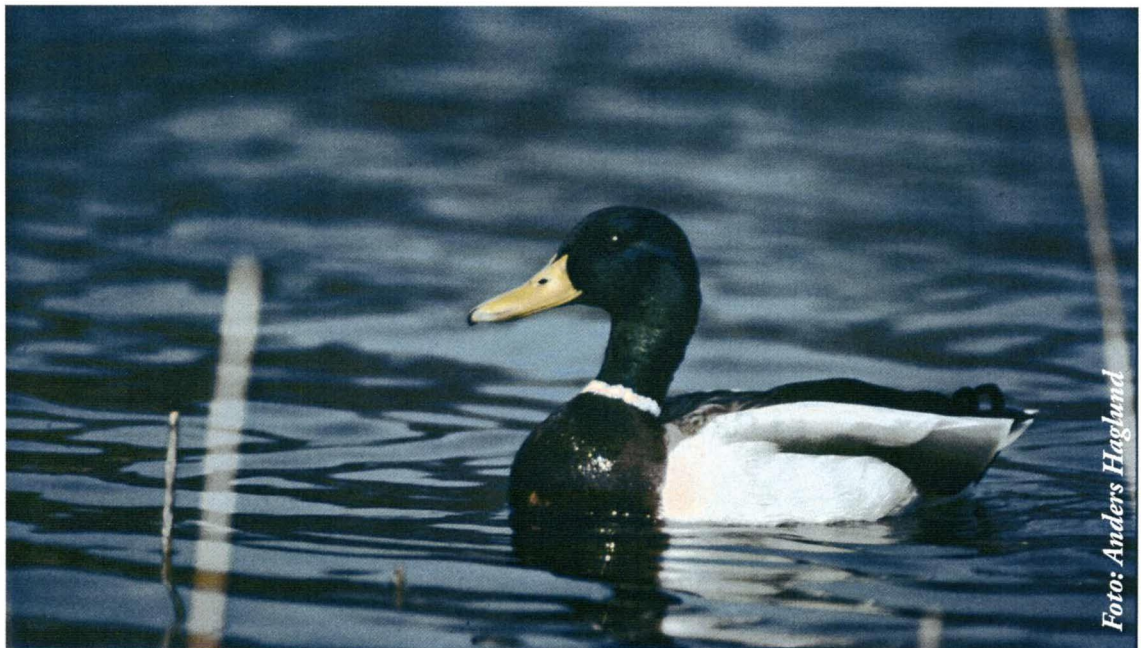

Foto: Anders Haglund

Gräsanden har ökat på hösten vid Svartsjövikén.